

اللغة العفرية

QAFAR AFAAY

دليل المسلم الجديد، ما هو الإسلام؟

للشيخ د. هيثم سرحان

Qusba islantih ascossa

hinna yislâm akak iyyaanama Macaay?

Syaikh Dr. Haitsam Sarhan

3 TOWCIID KURUNE Qafar afat.

YALLA INKITTOSNAAMA YALLI IS EDDE CAGLAAMAT, GINEENA YEKKEKIY, KAY NAQUUSA ABBA HATAM KAA CAGLISEENIKIY, KAY MEQE MIGOOQAA KEE MEQE WEELOOLA KAAH CAGLISEENIKIY.

TOWCIID QAYNATITTE SIDOC TAKKE

YALLAH YALLIH MEQE MIGAAQITTEE KEE MEQE WEELOOLA KAAH CAGLISAANAMA

WOH YAANAM:YALI ISIH ABEEH ISI MEQE KITAABAL IS EDDE WEELOOSEEH ISI NABIH ARRAABAL IS EDDE WEELOOSEH YAN MEQE MIGAQ KEE MEQE WEELO KAAH NAKKEELEE, USUG ISIK WAASEEH KAY MEQE FARMOYTI KAAK WAASEH YAN UMA MIGAQ KEE UMA WEELO KAAH ABE WAYNAAMA, UMMAANIH IM FILLA AKAK MAKEKKAH, WONNA HINNAY FOYYAASEKKAH, ADDAH FAKOOT ABNA AXCUC CEELALLISEKKAHAAY QEEDAALISEKKAH

YALLI NAQOOSA KEENIK BOKKA TAAMAT KAA DUBBOOSAANAMA

WOH YAANAM QIBAADAT YALLA DUBBOOSAANAMA YALLIH NAQOOSA ISINNI ABINAT YALLA DUBBOOSAANAMA

GININO^TUWCIIDIY.

WOH YALLIH ABINAT YALLA DUBBOOSAANAMA, GINO TEKKEKIY, REEDA TEKKEKIY, UMMAANIH KORKORSA ABEKIY KAYGABAT TANIIMIH TAAGAH

ISLAM DIINI SIDIICA MAKAADO YAKKE

icsaaninna

woh yaanam yalla tableh innal kaa taqbudeemi, kaa able Waytek usug koo yablem taaxigeemi.

USUG INKI RUKNIY, NAMMA CADDO LE:

- 1-KAA YABLEENIH INNAL ABAN QIBAADA NAHARSITTO.
- 2-YALLA DACRISAK ABAN QIBAADA USUG KEN YABLEM Aaxagok.

iimaaninna

woh arraabak maxcooy, afqadol xinsiteenimiiy, abinah edde aseeniima maasooyoh, usug ossamaay tankuseemi.

IIMAANINNA ELLE SOLTAAH 6 AKAK XISSIMTAAMA

- 1-YALLAL YAAMINEENIMI
- 2-MALAYKAL YAAMINEENIMI
- 3-YALLIH KITOOTAL YAAMINEENIMI
- 4-YALLI FARMOYTIY LEEMIL YAAMINEENIMI
- 5-YALLI RAQSINNI AYRO LEEMIL YAAMINEENIMI
- 6-YALLAK OBBA TAAMAL YAAMINEENIMI UMAM KEE MEQEEMIK

ISLAAMINNAAY

Woh YALLAH A FIITO YACEENIMI KAY INKITTIIINOO KEE OGGOLUL, YALLAT AGLA HAANAM KEE KAAT AGLA HAA MARAK YAGGIRIQQEENIMI

ISLAAMINNA ELLE 5 SOLTAAH AKAK XISSIMTAAMA

- 1-YALLI INKITTU KINNIIMIH SUMAAQITAANAM KEE NI NABI KAY FARMOYTA KINNIIMIH SOMAAQITAANAM A.
- 2- SALAT SOOLISAANAM A.
- 3- ZAKAAT YAYYAAQEENIMI.
- 4-RAMADAAN ALSA SOOMAANAMA
- 5-CAJJIH DUUDA NUM GEXAAMA.

4 waaso leemih kurune

qunxa dambi

kaxxa dambiik lakal yan dambi usug, kaxxa dambi cabsi esserit kata, qunxa dambi elle kaal raagaanama kaxxa dambi yakke, yallih farmoyti iyyem: maabinaay qunxa dambi mabursitina, kaa kinni numul koboxxa iyya wak num finqissam. Tarjamalem: sin waklenta darsa saalic.

kaxxa dambi.

ummaanih dambiy yalli temeexexe digaala elle heeh iyya kinni, baaba akak yaniih, xaleenah umaane akak taniih, ribam makmooy, xalwaay, diraabaay, kamri maqabaay, garqaay, camiiy, calaalik ensinni nabsi qidaanamaay, qayxixi maal yakmeenimi.

qunxa shirki

diinik num mayayyaaqaay, usug kaxxa dambi, ceelalloh yalli faxeex atu faxxe iyyekiyy, yallak kalah taniimil xiibitekiyy, yoobulak dagoom kaat cultekiyy, ragooda isit yuxuyekiyy, kinbbir gaxsekiyy, caloogaagi isit takrekiyy, who inkih yoo dacrisele iyyek, intik arraabak af tabuh haysitek.

kaxxa shirki

diinik num yayyaaqeeh, elle rabe numuh yalli macaba, who yaanam yallat agle haanaah, kaaliik kalah tanim xaaqaanaah, kalah taniimik meyshitaanaah, kalah taniimit qaago haanaah, kakanu akah abaanaah, qibaadak tukteyna akah abaanama.

QAFAR AFAT NIBIYYINNET ASLAGTINA

yacya ibni aksam iyyeh :mamuun akak iyyan num yeneyya,usug woosaaku amoytah yen usug anaakar daffeynah arac lukyeneyya ayrok teena woo arac num cule cule marih addat usug yahuuduh yaabuke numuk ten soro qax kaak muquk ten usug isih fooca qax muquk yen soruy maqaane edde luk yeneyya ama num yaabeeh yab kaxxam yeymeeqe.

tukkel daffey na ugutte wak amoyti (mamuun)kaah kaayeeh kaak iyyem atu banii israâ iil num maay kinito kaak iyye (oson yahuudu)

usug yeey kaak iyyeh tukkel

tokkel amorti islaaminnat culam kaak issere islaam diinit cultek kok abeyyom liyo kaak iyyey kaadu koh abeyyom liyo kaak iyye mango maqaanel kaa xagnise usug islaamitta iyyek.

tokkel yahuud num iyyeh aleey nini diiniiy inni xaleenah diini axcok edde foore tokkeek sanatak lakal toonum islamtuh nel yemeeteyya

tokkel iyyak usug yaabeeh fighhit yaabeeh cadiisit kaaduunak yaabeeh yab kaak kaxxam yemqe iyyan tokkel daffeyna tumurruqe wak amoyti kaah kaayeeh koo hinnaay ni kataysa kimal kaak iyye

tokkel usug iyyeh toh yoo kinnih iyye

amoyti kaak iyyem maca gar koh tekke islantu takkuh kaak iyye tokkel yahuuditi iyyeh amoytak yo oobbeyaay yalli naba inxik kaak iyye,too saaku kok gexeesh toysa diinittet makkoro abaamat emeete kaak iyye, tokkel anu kaxxam kutbe yaaxige num elle kinniyoh anrikel towraat kitab hiriggaay sidiica adda tet uktubba heeh,edde ane waytam inkih edde hayyaay,edde taniimik tukak kalla heeh tellemmoh kin kaaniisal tet heeh ,tokkel tet yok kaxxam xaamiten, raqtellek ma wagtinnon oson tokkel.tokkeek injiil fanah haysiteeh sidiicadda tet uktubeesh teetit osseeh ,teetik kaleh kaaduk tanimik tukteyna. Tokkeek tellemmoh keenih tet beeh yok tet xaamiteenih iyya ,tokkeek kuraan kitam fanah gexeesh sidoc teetik uktubba heeh warraakhiin akak iyyan mara fanah beeyya, tukkel too mari moggolla yok iyyen ikriyaay gacgacissa heekkalah kaak iyyen,tokkel yikriyen wak mango hoxa edde geen, edde osissen osso tina geeniih kaaduunak akak kalen arooca kaaduk edde geenih iyye,tokkel oson yoo qide xaaxen iyye ,woo kotaabat gira ruuben, tokkel tama kitab dacayrittan kitab kinnim eexegeh yallih gambiik, tokkel toh yok islaaminnatat culaanamak aslag tina yoh tekke:Qafar afat ni nabi farmoyta kinniimih sumaaqa.

CAJJI ELLE ABAN INNA

العفريّة QAFARAFA

هَيْثَم حَرْكَان

Gufnem meeko

safaa Kee Marwaha fanal tan anxax qalaamataak afal gexxah sahda, teetik lakal yardeenih, tardem dibuk labha.

2

7 adda kaqbat meekitaanama

- Shaam Kee masri marih culma AL-JUCFA mak'ah
- Madiinah marih culma makka fan zalculefyak takke
- Qiraakh marih culma makka fan zaatu qirkhi
- Najid marih culma makka fan khamal manaazilik takke (a ban)
- Yaman marih culma makka fan yalamlamak takke

1
Culma CAJJI
CAJJI
CULMAH
MACSABA

Cajjih qaran gitih Mari qaraanak makki culmeemah Massa gufexsa cajji macsaba culsaanah.

Safah gale

Marwah gale

Safaa Kee marwah fanat yardeenimi

3

Qarfah soolo

5

- sagaal heele ayrok xabbaay taban haytoh ayrok subci fanah
- zohrii kee qasri khasrih zohri waktiil elle aba

Sagaal heele bara

Minal xiinaanama

Bacaar heele ayro affara wakti elle abbaay (zohrii, qasrii, magribii, qisha), sagaal heele ayro subci salat elle aban minal.

4

muzdalifal xiinaanama

6

magribii qishaa 9haytoh ayro elle abaah, 10hayto AYRO SUBCI ELLE ABA

Taban heele bara

zohri uddur culeeksa qunxa jamratat qambisan tokkeek fanti titay qambisan, tokkeek kaxxa qambisan.

10 haytoh ayro

7 zamratul AL-qakhabat 7arroqta qidan

7

jamaraatat xeet qabbisaanam kee minal xiinaanama.

12

1jamrata (qunxa tiyat tiyal tamixxige)

11ayrooy 12ayroo kee 13ayro lem uduurute mara.

13

makkat salaamattah a ban meeko

Woo meeko raddah mangali qabalat tan saynum Kee xalay qabalat tan barrak.

11

kaqbat gufneh aban meeko

10

10 haytoh ayro

safaa kee marwah fanih meeko elle tanim cajji kee qumra yesgelle num akkeey, naharsi gufnel meekite wee num akke take.

- cajjik assentaati:** who tiya akak cabeenik cajji akak orbe waama.
- cajil Aaxagih cabe waanamak (waajibaatul AL- cajji) xiqsittah iyya kinni;** tet cabe num isi cajji qabalat dambiya.

alsarhaan.com
sarhaan.com

Qumran elle aban innih baxxaqsa

العفريه QAFAR AFA

KAQBAT ABAN MEEKO
(TAWAAF XIQSITTA)

2

MALCINADDA
KAQBAT
MEEKITA

SHAAM KEE MASRI MARIH
CULMA (MAKKA FAN) AL-JUCFA

MADIINAH MARIH
CULMA ZALCULEYFA

QIRAAKH MARIH
CULMA ZAATU QIRKH

NADDI MARIH CULMA
KHARNILMANAAZILI

YAMAN MARIH CULMA
YALAMLAMA

1

AL- icraama

qumrat
Cunanama
yacsubeenimi

ICRAAM MACSABA
QARAANAH YAMAATE
MARI KEENIL
XAYYOOWINNAANIH
CULMAK ABAN

MALCINADDAH MEEKO

MEEKITAANAM KEE
NAMMA QALAMIH FANAT
LABHA TARDEEMI
CAGALAH.

SAFAA

MARWA

SAFAA KEE
MARWAH FANAT

4

MAKHAAM IBRAAHIM
DERREL SALAT ABAAMA
EDDE BICTA NUM

3

ICRAAMAT YAN
NUMUL WAASO
LEEMI

1 AMOO KEE XAGARAK XAGORTA KALANAM WAASOLE

2 LIFIQA KALANAMA 3 SURUY MEQEM HAYSITAANAM WAASOLE

4 DIGIBEE KEE DIGBISE YAKKEENIM WAASOLE

5 SAYMARAT IDDIMAN YANGLEENIM
WAASOLE

6 ARRI DIBAALA QIDAANAM WAASOLE

CAGALAH LABHAK WAASOLEEMI

1 XAGARAL YOYSOOCOREN SAREENAT
GACANAM WAASOLE

2 AMOT XAKABUH TANIIMIT MOYYA
ALFAANAM WAASOLE

1 FOOCA ISINNIK ALAANAM KEENIL WAASO LE,
MARIN LABHA TENEH AKKE WAYTEK

2 NAMMA GABA ALFAANAM WAASO KEENIL LE

MOOLEE KEE
AYNUKUSE

5

MOOLOO KEE AYNKUSE
YAKKEENIM LABHAH
CAGAL TA, SAYNUM LIFIQ
GIDE TAYNUKUSE
XAGORTAK

QUMRAL KACANU LEEMI

1 lifiqa isinnik kalaanam kee kalah kalaanam akak faxximtah tan xagorta kalaanama xagarak icraamat culekkaah

2 icraamah leek kaqalaanama 3 icraamah suruy meqem haytaanama cagalah labha.

4 icraamah qado namma sarot gacaanama.

5 icraam qimbissiiy kaqbat aban meekitiyyak gaba kalla haanamak fanal talbiyat abak sugan.

6 kaqbat meekitan wak labha migdi lakbak saro adda ruubaanaah guri lakbak amo ruubaanam faxximata

7 cajarul aswad fuguutaanama

8 kaqbat aban meekok naharsi sidoc yardeenimi.

9 nabillaahi ibraahim sooloh derrel namma rakqat abaanaama

و لا تقف ما ليس لك به علم
Aaxige waytaamih addat
.maradin,maculin

و لا تلبسوا الحق بالباطل
.Yani deedalat mabaysin

و لا تعتوا في الأرض مفسدين.
Baaxoh adda mabiysina
.umaanet

و لا تعتدوا.
.Caddok matatrina

و اغضض من صوتك
.Isi xongolo addah hayis

و اخفض جناحك للمؤمنين.
Isi gali addah hayis
.moominiinih

و لا تصعر خدك للناس
Sahdal kaxxa mariinoh
.qanxabba muufuusin

و لا تمش في الأرض مرحا
Baaxo kibriyyah amo
.deeril maben

ادفع بالتي هي أحسن.
Elle taysennal gutuq
.gutqo faxxam

خذ العفو و أمر بالعرف.
Yallah cabaay,maqaanel
.amris

و اعرض عن الجاهلين.
.Iggima le marat derre cab

واقصد في مشيك
meqennal gex gita

و لا تنازبوا بالألقاب.
Sali migaaqal sitta
.maxagtina

و لا تأكلوا أموالكم بينكم بالباطل
Sittin fanal maal sittak
.makmina daadalah

لا تبطلوا صدقاتكم بالمن و الأذى
yallah abten acwa isinnik
Laclacsaa kee hidat mabaysitina

ادع إلى سبيل ربك بالحكمة
.Yallih gital cekmal sec

اجتنبوا كثيرا من الظن
.Mango dereemok exxeera

و لا تجسسوا.
.Sittin qaybi magorrisina

و لا يغتب بعضكم بعضا
Gari garu siinik cantewaay

و لا يسخر قوم من قوم
Gari garu siinik
.burutewaay

و اطعموا البائس الفقير
Baacaggibdale tumali
oskomayya yalli

و بالوالدين إحسانا و ذي القربى و اليتامى
Yalli xaleenaa kee elle xayih yan
.maraa kee qayxiixah emeqa iyya

و إذا حييتم بتحية فحيوا بأحسن منها
Salanta siinik abeenik teetiik
.aysok tet gacisa

ادخلوا في السلم كافة
Tikka taanamaak
.islaaminnat inkih cula

و قولوا قولا سديدا
Massale qangar inxica

أنفقوا مما رزقناكم
Siinik neceem acuya nek
iyya yalli

و آتوا اليتامى أموالهم
Qayxiixah le maalu
acuya nek iyya yalli

و لا تتبدلوا الخبيث بالطيب
Meqeemik umaane ma
xuuritana nek iyya yalli

و احفظوا أيمانكم
.Xiiba dacrisa

و تعاونوا على البر و التقوى
Maqaanee kee yallih meyshil
.sitta cata

و لا تعاونوا على الإثم و العدوان
Umaanee kee dabbil sitta
maqekina,qokol sittah
.makkina

و قولوا للناس حسنا
.Sahdah meqem xic inxica

كونوا قوامين بالقسط
.Qadaalatal soola mara tika

و زنوا بالقسطاس المستقيم
Massale miizaanal
.miizaanisa

و أوفوا الكيل إذا كتمتم
.Kiil duudusa kiil abtan wak

و أوفوا بعهد الله إذا عاهدتم
Yallah culten xagana
.duudusa,xagana culteenik

اعدلوا
.Qadaalat aba